

Bijbelse profetie lezen

**Progressieve openbaring
Progressieve vervulling**

Stef Schagen
(M.Div)

Folks, een van de dingen die mij enorm heeft geholpen bij het lezen van het eschatologisch materiaal van de bijbel, Gods profetische agenda, is te begrijpen hoe je bijbelse profetie moet lezen.

Profetische teksten

Zo'n 33% van de bijbelse tekst is profetisch, gaat over de toekomst, en is veelal poëtisch, het komt in beeld. Poëtisch is iets anders als allegorisch, dat niet letterlijk is maar figuurlijk, zoals de gelijkenissen of 1 Cor.10:4.

Poëzie maakt in tegenstelling tot vertelling, dat gebruik maakt van karakter en plot, gebruik van beeld, dat inwerkt op je voorstellingsvermogen. Dat is ook de bedoeling. God probeert je voorstellingsvermogen te betrekken in Zijn gedachten om zo je hart te veroveren voor Zijn waarheden. Beeld is pakkend, Het treft je dieper dan leerstellingen, waar gedachtenlijnen vooral je intellectuele vermogen aanspreken.

Door beeld te gebruiken probeert God onze emoties en affecties richting Zichzelf en Zijn waarheid om te buigen. God wil zo ook ons hart hebben, en wanneer Hij ons hart heeft, dan heeft Hij onze loyaliteit, en dan heeft Hij vaak ons hele wezen. Immers, waar het hart vol van is loopt de mond van over. Augustinus zei ooit eens: "Een mens wordt niet geregeerd door wat hij weet maar door waar hij van houdt". Waar hij zijn hart aan heeft verpand, zeg ik dan. Het ware christendom begint in het hart, nergens anders, en daarom is het nodig om je hart te behoeden, waaruit de oorsprongen des levens zijn, zei Salomo (Spr.4:23).

Progressieve vervulling

Terug naar profetie. Belangrijk om in gedachten te houden is dit:

1. Dat bijbelse profetie een progressieve vervulling kan hebben in fasen, op meerdere momenten. Bijbelse profetie wordt niet in één enkele gebeurtenis vervuld maar in meerdere en over een langere periode. Bijbelse profetie heeft soms een nabije, snelle vervulling en een latere, verre, ultieme.
2. Een kenmerk van OT-profetie is echter dat het geen onderscheid maakt tussen die verschillende gebeurtenissen die soms in één enkele tekst aangekondigd worden. Dit kan leiden tot verwarring bij de lezer, die denkt: Wanneer is dit nou gebeurd? Gaat dit nog gebeuren?
3. Een ding om dan in gedachten te houden is dit: Wij willen het met ons Griekse denken graag allemaal exact weten en het moet logisch zijn. Wij willen het kunnen duiden en vastpinnen in onze agenda's. Wie de krant naast de bijbel leggen en de actuele gebeurtenissen daarmee koppelen aan de bijbel profetiën, hebben vaak een gum nodig wanneer latere actualiteiten eerdere verbeteren. Want het punt is: De bijbel is geen Grieks boek, maar een Joods boek. Het is niet dualistisch, of-of, maar holistisch, en-en. Dat vinden wij met ons Griekse denken lastig en dat blijkt al direct uit bijvoorbeeld hoe wij de Drie-eenheid willen verklaren. Niet alleen willen wij dat exact kunnen verklaren, typisch Grieks, het moet ook logisch zijn: $1+1+1=3$, niet 1.

Voorbeelden

1. Een goed voorbeeld van vervulling van OT-profetie in fasen is 2 Samuel 7:12-16. Dit is een sleuteltekst in het OT die iedere gelovige in zijn vingertoppen zou moeten hebben. Deze tekst gaat over het koningschap van Jezus uiteindelijk, maar heeft meerdere vervullingen intussen.

Nadat David koning is geworden komt de profeet Nathan bij hem thuis op bezoek en profeteert over hem. God zegt dat Hij zijn zoon zal roepen om een Huis voor Hem te bouwen en dat Hij “de troon van zijn koningschap voor eeuwig zal bevestigen, hem tot een Vader zal zijn en dat [als hij zich misdraagt] hij getuchtigd zal worden”. De nabije vervulling van Nathans profetie gaat over Salomo, die de Tempel bouwt, in afgoderij belandt, zich waarschijnlijk weer bekeert waarna hij Prediker pent, en dan sterft. De verre vervulling van deze profetie gaat over Jezus, de Messias, de ultieme eeuwige erfgenaam van de troon van David (Heb.1:5, Psalm 89, Lucas 1:32-33, Matt.1:1-17). Want Salomo is gestorven en kan die eeuwige erfgenaam dan ook zelf niet zijn. Heel Koningen ademt daarna de verwachting van die eeuwige erfgenaam. Het is alsof je tussen de regels door leest: 'Wie is het? Wanneer komt Hij nou?' Het boek Koningen is profetisch omdat het een Koning verwacht die volledig Gods Wet bestudeert en doet, en die blijft. Telkens staat er echter dat een koning weer sterft, ook de koningen wiens hart volledig naar God uitging. Wij kennen die Koning omdat wij het verhaal achteraf lezen, maar daarom is het bijbelboek Koningen in de volgorde van de Hebreeuwse OT boeken onderdeel van de Profeten, niet van de Geschriften/Geschiedenis zoals in onze Protestantse volgorde. Jezus heeft bovendien geen tuchtiging nodig omdat Hij zich nooit misdragen heeft.

2. Een ander voorbeeld is Joel 2:28-32, waaruit wij zo'n beetje heel onze Pinkstertheologie gedistilleerd hebben. God spreekt door de profeet Joel: “In die dagen zal Ik Mijn Geest uitstorten op alle vlees”, ... de zonen en dochters van Israël (“uw”, staat er, dat is Joels publiek: van Israël dus) zullen profeteren, uw ouden dromen zullen dromen, jongelingen zullen gezichten zien, en er zullen tekenen aan de hemel en op de aarde zijn: de zon zal veranderd worden in duisternis en de maan in bloed voordat de geduchte en grote Dag des Heren komt.” Deze tekst schiet Petrus te binnen op de Pinksterdag en hij haalt 'm aan in zijn uitleg aan het publiek dat denkt dat de apostelen te diep in het glaasje hebben gekeken (Handelingen 2:17-21). Maar deze profetie is niet geheel vervuld op die bewuste Shavu'ot, het Joodse oogstfeest 50 dagen na de belangrijkste Pesach ooit, en de aanbidding van de Eersteling. Joël profeteerde “alle”, niet “enkele”. Er waren 120 mannen en vrouwen bijeen die de Heilige Geest ontvingen, maar er waren 1,2 miljoen Joden in de buurt. Ook de natuurverschijnselen bleven uit. Jezus herhaalde die verschijnselen dan ook in Zijn rede over de laatste dingen in Matt.24. Alhoewel Petrus terecht Joel 2:28-32 aanhaalde als referentie voor wat er met hen gebeurde, de nabije vervulling van Joels profetie, komt er nog de verre totale ultieme vervulling. Daarom verwachten wij nog een grote opwekking onder het Joodse volk, waar Paulus ook nog over schrijft in Romeinen 11, en waarom vandaag velen naar Huis terugkeren, het aan Abraham beloofde land (Gen.12, 15). Zij gaan naar Huis omdat hun Messias hen daar wil ontmoeten. Het gaat overigens nog verder: Na Joel 2 komt Joel 3,

en als je niks met Israël wilt kun je deze beter niet lezen. Joel 3 alleen al is een reden om een futurist te zijn. Het is nog niet vervuld omdat het Joodse volk na de gruwel der verwoesting in 70 AD alsnog eeuwenlang afschuwelijk geleden heeft, met de Shoah van 1940-45 als toppunt van alle vervolging. Preteristen die zeggen dat alles al vervuld is in 70 AD, hebben hier geen antwoord op. Maar Joël 3 wel: Er zal nog een rechtszaak van God komen met de natiën aan het einde der tijden om wat zij Zijn verbondsvolk hebben aangedaan, en dat zij hen verspreid en verkocht hebben. Schrijft Openbaring 19:11-21 daar ook niet over?

3. De dag des Heren is ook zo'n voorbeeld. De OT Profeten spreken steeds over de komst van de Dag des Heren.

De Dag des Heren heeft 2 thema's: Zij profeteren van een Dag van oordeel over ongerechtigheid/goddeloosheid en van heil/troost en herstel daarna. Maleachi 4 sluit het OT af met een Dag waarop Hij zal komen om het zilver te smelten en reinigen, een dag dat goud gelouterd in vuur zal worden. Het is tegelijkertijd een Dag waarop alle stoppels (goddeloosheden) zullen verbranden. De Dag des Heren begon zo'n 430 jaar na Maleachi met Johannes de Doper en direct daarop met de Here Jezus die mensen doopt met vuur, maar de Dag komt ook voor een afrekening met goddeloosheid, een rechtszaak aan het einde der tijden, zegt Jezus in Mattheus 25 bijvoorbeeld, en Johannes zag het in Openbaring 20 terwijl Joel het zag in Joel 3, enz. Daarom is het een Dag om je te bekeren, zegt Jezus, een kans om terug te keren naar God voor het te laat is (Marcus 1:15). Tegelijkertijd herhaalt het thema van een komende Dag des Heren zich in de profetische schrijverijen van Petrus, die in 2 Petrus 3 zo'n Dag aankondigt, de Dag waarop de elementen met vuur zullen vergaan. Tot aan die Dag, schrijft hij erbij, wacht Vader God in Zijn geduld tot iedereen het evangelie heeft vernomen en de kans grijpt zich met God te verzoenen, omdat Hij niet wil dat er ook maar iemand verloren gaat (2 Petrus 3:9, 1 Tim.2:4-6, 2 Cor.5:17-21). Dit is de Dag van de Here, van Gods gunst, van hoop, zei Jezus aan het begin van Zijn bediening: Heden is de profetie van Jesaja 61 vervuld (Lukas 4:19, Jes.61). Nu is de tijd van genade, pende Paulus (2 Cor.6:1-2). Jezus confronteert in Lucas 4 de Joden dan vervolgens wel met dat Gods hart naar de heidenen uitgaat en voor hen ook hoop en heil is. Maar zo zien wij dat ook dit thema, de Dag des Heren, meerdere fasen kent van vervulling, en dat het niet bij een enkel moment hoeft te blijven.

4. De "gruwel der verwoesting" waar Daniel over profeteert in hoofdstuk 11:31, 12:11, en 9:25-27 is een volgend voorbeeld.

In 11:31 staat: "Dan zullen strijdmachten door hem op de been gebracht worden; zij zullen het heiligdom, de vesting, ontheiligen, het dagelijks offer doen ophouden en een gruwel oprichten, die verwoesting brengt." In het Engels: "the abomination that causes desolation". Deze eerste onttering van de Jeruzalem Tempel, was volgens niet weinigen het altaar aan de heidense god Zeus dat door Antiochus Epiphanus daar werd opgericht in 168 v.Chr. Het leidde tot de Opstand van de Makkabeeën met relatieve rust en Joodse autonomie onder de dynastie van de Hasmoneeën. Daniel profeteert over deze gruwel, de nabije vervulling, maar die is een voorafschaduw van een verre ultieme vervulling. Jezus herhaalt dan ook de "gruwel der verwoesting" in Matt.24:15 en refereert daar aan Daniels profetie, terwijl deze

dan toch al zou zijn vervuld? Nee, het komt nog, zei Jezus. Het is dan aannemelijk dat Jezus hier refereert aan 70 AD wanneer de Romeinen de Tempel vernietigen, de nabije vervulling. Maar ook weer aan de antichrist die gaat komen, de verre ultieme vervulling, gelet op alle andere verschijnselen die er niet waren in 70 AD en waarom de Apostolische Vaders en Vroege Vaders en allen daarna nog een vervulling in de voor hen verre toekomst verwachtten (2 Thess.2:4, Opb.13:14-15). Het punt is dat de Romeinse generaal die Jeruzalem omverliep zich niet tot god verhief in de Jeruzalem Tempel. Antiochus deed dat in 168 v.Chr. zelf ook niet. Hij aanbad Zeus, een geestelijke mogendheid zoals de antichrist een geestelijke macht is, geen natuurlijk persoon. Dat betekent dat alhoewel Jeruzalem wel gruwelijk werd verwoest, deze profetie nog niet geheel is vervuld maar nog op vervulling wacht.

5. Genesis 3:15: Dat de vervulling van profetieën soms lang op zich laten wachten bewijst de oudste profetie ter wereld: die van God zelf zonder tussenkomst van iemand, wanneer Hij profeteert in de Hof van Eden dat uit de vrouw een Zaad, enkelvoud, een Man, zal komen. Gelet op dat Genesis 3 meer dan 4000 jaar voor Christus was, kan het wel een paar duizend jaar duren. Pas na al die jaren kwam Jezus. Heel het OT bonst dan ook de verwachting dat Hij zou komen, de ultieme Koning (2 Sam.7:12-14), Priester (Lev.16), Profeet (Deut.18:15, Joh.1:14, Hand.3:22, 7:37), het Zaad uit de vrouw die alles vervult. En Hij kwam, want God houdt Zich altijd aan Zijn Woord. Je kunt Hem vertrouwen.

Slot

Het is weer een heel epistel geworden. Wat preteristen prediken is wellicht deels waar, of in ieder geval voor de hand liggend, dat de verwoesting van de Tempel en Jeruzalem in 70 AD een deel vervulling is van Daniels en Jezus' profetieën. Maar de ultieme vervulling ligt in de verre toekomst, met of zonder Opname van de Gemeente, voor, middenin of na de Grote Verdrukking. In 2 Thess.2 spreekt Paulus over een toekomstige tijd, zoals Petrus erover pende in 2 Petrus 3, en zoals Hebr.6 duidelijk maakt dat die eeuw nog komt en er nog niet is. God talmt niet met de belofte van Zijn Wederkomst. En daar heeft God een reden voor: Hij wacht. Hij wacht op ons. Hij wacht op alle verloren zonen, want Zijn affectie is diep.

Verkiezingen in Israël Zou Gabriël zich hebben vergist?

Gister waren er verkiezingen in Israël, de 4e in twee jaar geloof ik, en ik las dat het Internationaal Strafhof in Den Haag de Palestijnse minister van Buitenlandse Zaken heeft ontmoet om met hem te spreken over vermeende oorlogsmisdaden van Israël in Palestijnse gebieden. Komt Hamas dan ook naar het Strafhof ter verantwoording? En Erdogan, die hoopt dat Netanyahu de verkiezingen verliest en Hamas promoot?, wat ik gister las in The Jerusalem Post. Wat een puinhoop en vijandschap in Gods wereld. Laten we maar bidden voor de vrede van Jeruzalem, die God alleen kan geven, en laat de Kerk Gods secretaresse zijn die Hem aan Zijn agenda herinnert als wachter (Jes.62:6). Ik zie uit naar de regie van Christus wanneer Hij komt op de wolken en de aarde neemt. Geen regering kan tegen de Zijne op, en wat zal de vrede groot zijn op de troon van David, zei Jesaja. Eindeloos is Zijn regie (Jes.9:5-7). Dat de Gemeente het Koninkrijk van God niet is maar het enkel aankondigt, heeft zij in al die eeuwen wel bewezen.

2 Samuël 7:12-16

Wanneer David koning is geworden profeteert Nathan in 2 Samuel 7:12-16 over hem. Nathan zegt daar dat de troon van David voor altijd zal bestaan, dat er altijd een koning op zijn troon zal zitten. Je zou deze profetie op moeten eten en deel van je systeem moeten maken als je een christen bent, want het is een sleutel profetie in het OT in de lijn van aankondigingen van de komst van Jezus....

In Genesis 3:15 profeteert God zelf over Zijn komst wanneer Hij zegt dat Jezus het Zaad uit de vrouw is die de slang de kop zal vermorzelen, iets dat compleet zal zijn wanneer de oude slang, Lucifer, de satan, nadat hij eerst gebonden wordt in het Millennium, in de afgrond wordt geworpen (Opb.21:1-14).

In Deuteronomium 18:15 profeteert Mozes, voor hij sterft, aan de generatie die op het punt staat om met Jozua het land binnen te gaan, dat er een Profeet na hem zal komen die God van aangezicht tot aangezicht heeft gezien en dat het volk naar Hem moet luisteren. Petrus bevestigt op de Pinksterdag in Handelingen 3:22 dat Jezus die Profeet is.

En in 2 Samuel 7:12-16 profeteert Nathan dat de troon van David voor altijd zal bestaan. Deze profetie heeft een eerste vervulling in Salomo, Davids zoon, en daarna in alle koningen vanaf Rechabeam in 1 Koningen 12. God heeft er steeds voor gezorgd dat er een koning op Davids troon was. Hij heeft David niet in de maling genomen (Ps.89:36). Maar de ultieme Koning die zal komen is Jezus, zegt Nathan. En Petrus bevestigt dat in zijn prediking op de Pinksterdag in Handelingen 2:30. Elke koning tot dan toe stierf, zegt Petrus, maar deze stond op en blijft! Hij zegt er ook bij dat er een tijdspan zal zijn totdat de laatste vijand aan Hem is onderworpen (2:31-35, Hand.3:19-21, 1 Cor.15:22-26, Psalm 16). Zo vervult Jezus ook Psalm 2:6-7, Psalm 110:1-2 en 132:11, 89:3-5, en zovele andere.

Lucas 1:32-33

Maar een spectaculaire tekst hierover komt van de engel Gabriel. Ook Gabriel zegt dat Jezus de troon van David erft, wanneer hij Maria opzoekt: "En zie, je zult zwanger worden en een zoon baren, en je zult Hem de naam Jezus geven. Deze zal groot zijn en Zoon van de Allerhoogste genoemd worden, en de Here God zal Hem de troon van zijn vader David geven, en Hij zal als koning over het huis van Jakob heersen tot in eeuwigheid, en zijn koningschap zal geen einde nemen" (Luk 1:31-33).

Hoe wil je het hebben?! Ook al moest de hemel Hem eerst opnemen tot aan de voleinding der tijden (Hand.3:19-21), dit zijn niet mis te verstane bewoordingen over het herstel van Israël ten tijde van Zijn Wederkomst en het Millennium.

Had Petrus zich vergist?

Misschien dat je nu denkt: 'Nou, Petrus heeft zich op de Pinksterdag vergist. Hij snapte nog niet wat wij nu wel weten. Want God is met een nieuwere openbaring gekomen, die altijd verborgen is gebleven: de Gemeente (Efz.3:3-9, 5:32). En er is in Christus geen onderscheid meer tussen Joden en Grieken (Col.1:26-27, 3:11, Rom.3:22, 10:12, Efz.3:6, 9). En die troon van David is in mijn hart'.

Was Gabriel zijn boodschap vergeten?

Maar, alhoewel Petrus ernaast kon zitten, je kunt toch in ieder geval de engel Gabriel niet verdenken van het maken van een vergissing, lijkt me. Zou Gabriel onderweg zijn boodschap zijn vergeten of die verdraaid hebben? Bovendien sprak Petrus met goddelijk gezag als apostel en is de bijbel door God-geademd en laat die geen eigenmachtige uitlegging toe (2

Tim.3:16-17, 2 Petrus 1:20-21). Dus ook Handelingen 2:30 en 3:19-21 zijn daarmee waar en betrouwbaar. Petrus heeft zich niet vergist.

Er komt nog iets anders bij: De bijbel is progressieve openbaring, en geen enkele nieuwere openbaring vervangt een eerdere maar vult die aan (Matt.5:17-18, Rom.15:8). Daarom, God zal doen wat Hij heeft beloofd want Hij is geen mens dat Hij liegen zou (Num.23:19, Heb.6:18, Titus 1:2).

Dit is hoop voor ons allemaal. Want het lijkt erop dat de mens steeds verder afdwaalt en God Zijn aangezicht naar Jeruzalem wendt omdat de finale ontknoping nadert. Je zou op maandag met 2 Samuel 7:12-16 spontaan je bed uitspringen.

Shalom, chevariem.